

Rijksdienst Caribisch Nederland
OCW

NEDERLANDS

WHAT'S NEW ...

IN CARIBISCH NEDERLANDS ONDERWIJS

9

December 2017
Nummer 9

ORKANEN EN HET ONDERWIJS

IN SEPTEMBER 2017 WERDEN SINT MAARTEN, SABA EN SINT EUSTATIUS, BINNEN EEN PERIODE VAN TWEE WEKEN, GETROFFEN DOOR DE ORKANEN IRMA EN MARIA. SINT MAARTEN, WAAR HET OOG VAN IRMA OVERHEEN TROK, WERD HET ZWAARST GERAAKT. MAAR OOK OP SABA EN SINT EUSTATIUS WAS DE SCHADE AANZIENLIJK. WHAT'S NEW SPRAK MET VERSCHILLENDE SCHOOLLEIDERS OP SINT EUSTATIUS EN SABA OVER DE GEVOLGEN VAN DEZE ZWARE ORKANEN VOOR HET ONDERWIJS.

De goede voorbereidingen ten spijt kon schade aan de scholen op Sint Eustatius en Saba niet voorkomen worden. Er was sprake van wateroverlast, kortsluiting en defecte computers en airco's. Zelfs delen van daken en luifels zijn door de orkanen weggevaagd.

Bij aankomst op de Governor de Graaff school (GDG) op Sint Eustatius werd zichtbaar wat de kracht van de natuur had aangericht. Een kleine container, voorheen in gebruik als opslag, lag in vele stukken verspreid over het terrein. Een watertank was omver gevallen waardoor ook het hekwerk was beschadigd.

De nasleep van de orkanen leidde voor de scholen tot een hectische periode. Niet alleen vanwege de schade aan de gebouwen maar vooral vanwege de impact die de natuurramp op de kinderen had en de noodzaak om hen daarbij te ondersteunen.

“MET DE KOMST VAN KLASGENOOTJES UIT SINT MAARTEN STONDEN ALLE LEERLINGEN NOG MEER VOOR ELKAAR KLAAR”

Leerlingen uit Sint Maarten

Alle scholen op Saba en Sint Eustatius hebben hun deuren opengezet voor ruim honderd leerlingen uit Sint Maarten. De aantallen varieerden per school, van 3 tot 27 leerlingen. Veel kinderen waren zonder hun ouders vertrokken en sommigen hadden weinig tot zelfs geen kleding mee kunnen nemen. De scholen hadden bij aankomst van de leerlingen vaak enkel de naam, de naam van de school, de groep en de leeftijd van de leerling ontvangen. Met deze informatie werden ze in de klassen geplaatst. “Normaliter is er bij de verhuizing van een kind een onderwijskundig rapport nodig,” aldus directeur Evert Meijer van de GDG. “Dit document geeft de informatie die je nodig hebt om de leerling in de juiste groep te plaatsen. Nu doen we het met het beetje informatie dat we hebben.”

Met behulp van observaties en toetsen werd bekeken hoe elke leerling passend onderwijs kon krijgen. Sommige

scholen liepen er tegen aan dat de leerlingen uit Sint Maarten Nederlands als instructietaal hebben op school. Gelukkig was dit euvel veelal op te lossen met de inzet van de eerdere Nederlandse methodes die veel van de scholen nog in de opslag hebben liggen. De scholen hebben ook voor schooluniformen en schoolmateriaal gezorgd.

Verwerking

In de periode na de orkanen werd stilgestaan bij de heftige ervaringen van de kinderen maar de scholen probeerden ook door te gaan met de orde van de dag om hiermee structuur aan de kinderen te bieden. Enkele scholen hebben een extra themabijeenkomst over de orkanen ingelast, waarna de verwerking verder ging in de klassen. Op de Sacred Heart School op Saba kreeg elke leerling de kans om zijn of haar verhaal te doen en over de ervaring te tekenen of te schrijven. Dit hielp leerlingen open over hun gevoelens te zijn en te beseffen dat het normaal is om bang te zijn. Op de Saba Comprehensive School speelden de leerlingen het spel ‘Over de lijn’, met stellingen als “ik heb mijn dak verloren”. Leerlingen die dit hadden meegemaakt, mochten de lijn letterlijk oversteken. Door naast zich te kijken, zagen ze dat zij niet de enige waren die deze lijn waren overgestoken, en dat zij niet alleen stonden in deze nare ervaring.

Positieve “vibe”

De Lynch Plantation Seventh Day Adventist School op Sint Eustatius besloot een Walk-o-Thon te organiseren met hun leerlingen. Het doel was geld in te zamelen voor scholen op andere eilanden die nog zwaarder waren getroffen door de orkanen.

Directeur Ellis Woodley en zijn team van de Bethel Methodist school (BMS) besloten een ‘Fun Day’ te organiseren om hun leerlingen uit de bedroefde sfeer te trekken. Ze speelden spelletjes in de klas en een groep leerlingen deed een flash mob bij onder andere het bejaardenhuis. De scholen vonden zo een manier om de ellendige periode positief af te sluiten en tegelijkertijd een positieve “vibe” mee te geven aan de samenleving.

Zoals bekend hebben recent de orkanen Irma en Maria een aanzienlijke impact gehad op de bovenwindse eilanden en daarmee ook op het lokale onderwijs. Toch wilde de redactie van de “What’s new” de gelegenheid niet voorbij laten gaan om het jaar met u af te sluiten. Door de nasleep van de orkanen en de bijkomende vervoersperikelen is er voor gekozen om het blad dit keer alleen in pdf-vorm uit te geven.

In deze speciale decembereditie nemen wij u mee in de impact van het recente natuurgeweld op de eilandbewoners en het onderwijs en blikken terug op wat wij in Caribisch Nederland het afgelopen jaar samen in het onderwijs hebben bereikt.

Wij hopen dat u van deze editie zult genieten en wensen u hele fijne feestdagen toe!

Foto: Saba Comprehensive School

De Saba Comprehensive School direct na Irma

Bij de Gwendoline van Putten School op Sint Eustatius kregen de teamleiders ondersteuning bij de opvang van de nieuwe leerlingen van een collega uit Sint Maarten. Daarnaast deelde zij haar expertise van het CXC-schoolsysteem¹ met de teamleden. Op Saba ervoeren de teamleden van de Saba Comprehensive school (SCS) verbondenheid door samen te werken aan het opruimen van de school. Ook heeft op dezelfde school het Gezonde School Ontbijt een kickstart gemaakt. In de eerste twee weken na de orkanen was er weinig vers eten te krijgen. De school had dit echter wel in huis vanwege het project. Hierdoor zijn er nu meer deelnemers aan dit project.

“NA DE ORKANEN HEEFT HET GEZONDE SCHOOL ONTBIJT EEN KICKSTART GEMAAKT”

Het was helder dat voor zowel de leerkrachten, directeuren als leerlingen, de orkanen een hevige impact hadden waarmee zorgvuldig omgegaan moest worden. Directeur Ellis Woodley (BMS) is een voorbeeld van iemand die er persoonlijk op toe ziet dat het goed gaat met alle kinderen binnen zijn school. Hij vertelde hoe hij recentelijk nog een leerling naar binnen riep. Bij aankomst op haar tijdelijke nieuwe school was het een vrolijke meid maar daar was nu niets meer van te zien. Na wat praten kwam het hoge woord eruit: “ik mis mijn moeder”. De tranen stonden Ellis in de ogen bij het vertellen van dit verhaal.

Positieve ontwikkelingen

Met de komst van klasgenootjes uit Sint Maarten stonden alle leerlingen nog meer voor elkaar klaar. Deze situatie heeft hen geleerd elkaar te helpen waar nodig en elkaar weer hoop te geven. “Je zag kinderen weer met een lach naar school gaan,” aldus Rhea Courtar, vice directeur van de Golden Rock School op Sint Eustatius. “Leerlingen hebben nieuwe vrienden gemaakt.” De leerlingen van Sint Maarten brachten ook andere, interessante leertechnieken met zich mee, die ze deelden met hun nieuwe klasgenootjes.

Kijk op de toekomst

Met de opgedane ervaringen van de afgelopen periode kijken de scholen op een nieuwe manier naar de toekomst. Voorafgaand aan de orkanen had niemand verwacht dat ze leerlingen uit buureiland Sint Maarten zouden opvangen. Het besef is er dat tijdens volgende orkaanseizoenen soortgelijke situaties zich kunnen voordoen. Daar waar schade is opgelopen, zal bekeken worden hoe dat een volgende keer zoveel mogelijk voorkomen kan worden. De leerkrachten willen voor het begin van het orkaanseizoen hun leerlingen nog beter gaan inlichten zodat de leerlingen straks weten hoe zich voor te bereiden op een orkaan en hoe te handelen tijdens en na een orkaan.

1. Het Engelstalige schoolsysteem van de Caribbean Examination Council, dat momenteel onder meer op Sint Eustatius wordt ingevoerd.

Foto: Stepanie van der Heiden-Derksen

Speciale zorg

Het Expertise Centre Education care (ECE), Centrum Jeugd & Gezin (CJG) en Mental Health Caribbean (MHC) op Sint Eustatius werken samen met de scholen om de leerlingen me een (extra) zorgbehoefte of trauma zo goed mogelijk op te vangen. Zij verzorgen onder andere individuele en groepsessies en begeleiden de gezinnen waarbij deze kinderen verblijven. Ze zorgen op deze manier zoveel mogelijk dat de ervaringen verwerkt kunnen worden. Ook op Saba staan de deuren van het Centrum voor Jeugd en Gezin, de stichting Mental Health Care en het Expertise Center Education Care (EC2) open om waar nodig te begeleiden.

Steunbetuigingen

Via email, whatsapp en andere communicatiekanalen werd na de orkanen steun betuigd en hulp aan de scholen geboden. Dit kwam vanuit verschillende hoeken, onder andere de PO- en VO-raad, RCN/OCW, de onderwijsinspectie en het ministerie van OCW.

Iedereen leefde mee met de gebeurtenissen en dat werd zeer gewaardeerd!

IRMA

*Ze licht, giert, likt zachtjes aan de deuren.
Dan haalt ze uit vanuit de duisternis.
Harder, steeds harder.
Een hoorspel,
onafgebroken aandachtig luisteren.*

*'Wie ben jij, wie denk jij te zijn?'
Hoor ik haar buiten vragen,
een wrange glimlach op haar lippen.
Zelfs haar zachtste fluisteren is
zoveel sterker dan ik zou kunnen dragen.*

*Overgave eist ze.
Een tijdloos bestaan in deze donkere cocon.
Totdat ze eindelijk haar aandacht verliest
en met een onverschillige blik over haar schouders
haar reis voortzet.*

*Langzaam openen we onze ogen,
openen we de luiken die ons beschermden.
Om met een huilend hart
haar nonchalante ravage
te aanschouwen.*

Anna Lautenbag
7 september 2017

Dit gedicht behaalde een tweede plaats (redactionele selectie) van de Nederlandse Schrijverspodiumprijs.

*'Dansende vlinders,
het ontluikende groen
van dappere bladeren.
Alles ademt hoop'*

HOOGTEPUNTEN

2017

JANUARI

40 JAAR SABA COMPREHENSIVE SCHOOL

De school vierde haar **40-jarige bestaan** met diverse activiteiten, verspreid over het jaar.

Foto: Saba Comprehensive School

MAART

EERSTE ASSESSORS TRAINING WORKSHOP OP SINT EUSTATIUS EN SABA

In deze workshop werden docenten getraind in het plannen en gebruiken van toetsing conform de CBET (Competence Based Education and Training) competentiegerichte toetsingsmethodiek. Het leren werken met deze manier van toetsen vormt onderdeel van de overstap naar het beroepsonderwijssysteem CVQ (Caribbean Vocational Qualification) binnen het CXC (Caribbean Examination Council) onderwijssysteem. Het tweede deel van deze training vond plaats in augustus.

MEI

CONVENANT CULTUURHANDREIKING ONDERTEKEND DOOR OPENBAAR LICHAAM BONAIRE EN OCW

Cultuur in Caribisch Nederland is een handreiking waarmee de minister van OCW Bonaire als openbaar lichaam wil ondersteunen bij het vormgeven van taken op het gebied van cultuur. Het document onderscheidt vijf beleidsterreinen: cultureel erfgoed, cultuur en letteren fondsen, cultuureducatie, bibliotheken en media.

Foto: Openbaar Lichaam Bonaire

JUNI

BESPREKING CONCEPT PERSENEELSHANDBOEK ONDERWIJSPERSENEEL CN

De schoolbesturen in Caribisch Nederland bespraken met medewerkers van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) een concept personeelshandboek om samen vast te stellen welke aanpassingen nodig zijn. Het personeelshandboek beschrijft de rechten en plichten van het onderwijspersoneel in Caribisch Nederland.

MEI

HOOGSTE PUNT HERBOUW GYMZALEN SCHOLENGEMEENSCHAP BONAIRE

2017

AUGUSTUS

INGEBRUIKNAME GERENOVEERDE KOLEGIO SAN LUIS BERTRAN

De vijf gebouwen die samen het schoolcomplex vormen, zijn allemaal ingrijpend gerenoveerd.

Foto: Jacobs Architecten

AUGUSTUS

OPDRACHT AAN TAALUNIE VOOR NEDERLANDS ALS VREEMDE TAAL (NVT)

De Taalunie zal de komende drie jaar actief zijn op alle zes de eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen, ter verbreding en verankering van de expertise op het gebied van NVT. Er wordt een netwerk opgezet voor het uitwisselen van kennis en materialen en de Taalunie zal ondersteunen bij verschillende geplande activiteiten op het gebied van NVT.

DECEMBER

UITBREIDING LISEO BONERIANO BEREIKT HOOGSTE PUNT

Het bestaande complex, aan de Kaya Amsterdam, Bonaire, wordt uitgebreid met twee nieuwe bouwdelen en een overdekt binnen gebied. Hiermee worden de mavo, havo en vwo sectie van de SGB bij de geplande oplevering, in het schooljaar 2018-2019, bij elkaar op 1 locatie gehuisvest.

JULI

INGEBRUIKNAME GERENOVEERDE KOLEGIO RAYO DI SOLO

De renovatie omvatte onder meer het saneren van de asbesthoudende dakplaten, aanpassing van de draagconstructie aan de huidige constructieve regels en het aanbrengen van thermische geïsoleerde dakplaten en kozijnen.

NOVEMBER

BASISKWALITEIT VOOR ONDERDELEN SGB

Tijdens het bezoek aan de SGB in november, verklaarde de Onderwijsinspectie dat het Liseo Boneriano (MAVO, HAVO en VWO) en de sectie PRO (Praktijkonderwijs) de basiskwaliteit hebben behaald.

Foto: Wouter Tuentjer

NAWOORD

Beste lezer,

Voordat wij voor de aankomende kerstvakantie ieder ons weegs gaan, wil ik u hierbij oprecht bedanken voor uw bijdrage aan het onderwijs op de eilanden van Caribisch Nederland. Gezamenlijk maken wij het verschil in de levenservaringen en kansen van iedere leerling.

Bedankt nogmaals voor alles dat u doet voor deze jonge mensen, hun gezinnen en de gemeenschap die wij bedienen.

Ik hoop dat u, samen met uw dierbaren, zult genieten van uw welverdiende vakantie in deze bijzondere periode van het jaar.

Door RCN/OCW,
Nolly Oleana, Diensthoofd

Fijne kerstdagen & een gelukkig nieuwjaar!

DECEMBER

EERSTE ONDERWIJSDAG BONAIRE MET THEMA: 'DE TALENTEN EN PASSIE VAN ONZE LEERKRACHTEN'

Op initiatief van de gezamenlijke schoolbesturen van Bonaire werd deze dag dit jaar voor het eerst georganiseerd. De deelnemende docenten konden kiezen uit een scala aan onderwerpen, variërend van anti-pest-programma's zoals de Rots & Watertraining tot het "Conscious discipline" programma (red.: opvoedkundig en sociaal emotioneel programma voor klassenmanagement), tot het gebruik van Parnassys (red.: leerlingvolgysteem) voor digitale rapporten, tot hoogbegaafdheid en meer.

Aan deze speciale eindejaarseditie werkten mee:

Redactie: Stephanie van der Heiden-Derksen, Anna Lautenbag en Elaine Marchena (eindredactie)

Fotografie: Staysly Goilo

Ontwerp en lay-out: I-design, Ivonne Zegveld

Vertaling: John Amarica

Wilt u reageren op de inhoud van dit blad of heeft u suggesties of bijdragen voor een volgende editie? Neem contact op met Elaine Marchena: elaine.marchena@rijksdienstcn.com

Deadline voor de volgende editie: 16 maart 2018.

Dit magazine is een uitgave van RCN/OCW.

COLOFON